

Multimedia ▾

Αφιερώματα

ΚΑΒΟΟΜ

ημερολόγια πριν από τη μεγάλη έκρηξη

Κ

Πόλη ▾

Πολιτική ▾

Πολιτισμός ▾

Σημειωματάριο ▾

Στήλες ▾

Συνεντεύξεις ▾

Multimedia ▾

Αφιερώματα

Θεωρία • Συνεντεύξεις

Συνέντευξη του George Katsiafikas στον Π.Παπαδημητρόπουλο

22/07/2014 • από kaboomzine

από [kaboomzine](#)

Είστε ένας άνθρωπος που έχει επικεντρωθεί στη μελέτη των κοινωνικών κινημάτων σε διαφορετικές ηπείρους. Υπάρχουν ενδείξεις για να υποστηρίξουμε ότι ο πολιτισμός και η ιστορία κάθε τόπου παίζουν μεγαλύτερο ρόλο στη διαμόρφωση αυτών των κινημάτων από τους συγκεκριμένους σκοπούς ή τη 'θεωρία' που υιοθετούν οι συμμετέχοντες σε αυτά, στοιχεία, δηλαδή, που αναπαριστούν ορισμένα κινήματα με όρους ενότητας και ομοιογένειας;

Από τη σκοπιά μου, οι πολιτισμικές, εθνοτικές και εθνικές διαφορές ανάμεσα στα διάφορα κοινωνικά κινήματα αν και φαίνεται να είναι πολύ μεγάλες περνούν σε δεύτερη μοίρα λόγω των βασικών ομοιοτήτων μεταξύ των κινήματων σήμερα σε ολόκληρο τον κόσμο. Η συγκρότηση ενός παγκόσμιου πολιτισμού αντίστασης στον εταιρικό καπιταλισμό από το 1968 δεν είναι τίποτε άλλο από μια παγκόσμια ιστορική δύναμη που τραβάει την ανθρωπότητα μακριά από την εστίαση στις εθνικότητες, τις φυλές κτλ, προς μια κατεύθυνση που μεταμορφώνει τον άνθρωπο σε ένα ον-είδους, δηλαδή ένα ον που αναγνωρίζει ότι όλοι οι άνθρωποι είναι μέρος της φύσης. Όποιος κι αν είναι ο πολιτισμός, η θρησκεία ή η εθνική ταυτότητα σήμερα, οι άνθρωποι αναγνωρίζουν ότι οι μεταξύ τους δεσμοί στα επαναστατικά κινήματα είναι πολύ πιο σημαντικοί από τους δεσμούς που τους ενώνουν με αυτούς που κυβερνούν τις κοινωνίες τους. Πολύ περισσότερο από κάθε άλλη στιγμή στην ιστορία της νεωτερικότητας, οι άνθρωποι απορρίπτουν το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα και προσπαθούν να το πλήξουν.

Όπου κι αν κοιτάξουμε σήμερα, από την πλατεία Τακσίμ στην πλατεία Ταχρίρ, από τους “αγανακτισμένους” στο κίνημα “Occupy”, οι άνθρωποι οικειοποιούνται το δημόσιο χώρο όπου μπορούν να μιλήσουν ελεύθερα, αμφισβητούν τις πολιτικές των κυβερνήσεών τους και οικοδομούν μορφές οργάνωσης που βασιζονται στην άμεση δημοκρατία. Αυτή η παγκόσμια γραμματική της εξέγερσης, από τη μια μεριά, εμπεριέχει την απόρριψη του ελέγχου από τα πολιτικά κόμματα ενώ, από την άλλη, προκρίνει αυτόνομους τρόπους λήψης αποφάσεων. Αυτές οι τρεις ποιότητες – η αυτονομία, η διεθνής αλληλεγγύη και η άμεση δημοκρατία- συνδέουν μεταξύ τους σε παγκόσμιο επίπεδο κινήματα που επιφανειακά μοιάζουν να είναι πολύ διαφορετικά μεταξύ τους. Αυτή η γραμματική της εξέγερσης φτάνει όμως πέρα από τα συγκεκριμένα αιτήματα των εξεγέρσεων, τους σκοπούς και τις ιδεολογίες τους, και άρα τα υπερβαίνει.

Επιχειρώντας να κατανοήσετε τα κοινωνικά κινήματα και τη μεταξύ τους διασύνδεση έχετε αναπτύξει την έννοια «φαινόμενο του έρωτα». Έχετε γράψει πως μέσα από αυτήν προσπαθείτε να συνενώσετε τη συναισθηματική με την ορθολογική διάσταση της ανθρώπινης δράσης και την έχετε επίσης συνδέσει με μια ενστικτώδη, όπως λέτε, ανάγκη για ελευθερία. Στην προσέγγισή σας ποιος είναι ο ρόλος της διαίσθησης στην κατανόηση της πρακτικής των κινήματων;

Ο κρατικός σοσιαλισμός του 20^{ου} αιώνα εστίαζε στο «συνειδητό στοιχείο» (στο κόμμα και τη θεωρία) και δυσφήμισε τον «αυθορμητισμό των μαζών» και τους «υποκειμενικούς παράγοντες». Η δικτατορία του κόμματος ήταν ένα φυσιολογικό αποτέλεσμα αυτής της φιλοσοφικής θέασης. Το 1968 όταν παγκόσμια κινήματα αναδύθηκαν από την κοινωνική βάση σε ένα παγκόσμιο ιστορικό κύμα εξεγέρσεων και ταραχών, τα κομμουνιστικά κόμματα είτε τα πολέμησαν ανοιχτά, είτε επιχειρήσαν να τα υπονομεύσουν εκ των έσω.

Τα λαϊκά κινήματα έχουν ευφυΐα και πάθος, στοιχεία που συνιστούν ξένο έδαφος τόσο προς αυτό που αποκαλείται «επαναστατική θεωρία» όσο και προς την ακαδημαϊκή έρευνα. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα οι κοινωνιολογικές θεωρίες πάνω στο τι προκάλυψε επαναστάσεις συμπεριλάμβαναν

τις ηλιακές κηλίδες, τις ασθένειες, την «αιώνια» σύγκρουση των γενεών και τον φυσικό κύκλο των εποχών. Τόσο ο σοβιετικός μαρξισμός όσο και η κοινωνιολογία αρνούσαν την εμπρόθετη δράση των ανθρώπων και τη λογική των εξεγέρσεων της κοινωνικής βάσης. Καθώς προσπαθούσα να κατανοήσω το παγκόσμιο κίνημα του 1968 δεν υπήρχε μια συμπαγής έννοια που θα μπορούσε να εξηγήσει την παγκόσμια συγχρονικότητα των εξεγέρσεων και τις μεταξύ τους διασυνδέσεις.

Μετά από χρόνια έρευνας είχα μια στιγμή έμνευσης όταν κατάλαβα σε τι βαθμό το ξέσπασμα των εξεγέρσεων σε όλο τον κόσμο συνδεόταν συγκεκριμένα με εξεγέρσεις σε άλλα μέρη. Τον Μάη του 1968, για παράδειγμα, όταν στη Γαλλία μια εξέγερση φοιτητών οδήγησε σε γενική απεργία εννέα εκατομμυρίων εργατών υπήρξαν σημαντικές διαδηλώσεις αλληλεγγύης στην πόλη του Μεξικού, στο Βερολίνο, το Τόκιο, το Μπουένος Άιρες, το Μπέρκλεϋ και το Βελιγράδι, ενώ τόσο στην Ισπανία όσο και στην Ουρουγουάη φοιτητές και εργάτες επιχείρησαν δικές τους γενικές απεργίες. Στο Πεκίνο μισό εκατομμύριο άνθρωποι διαδήλωσαν σε ένδειξη αλληλεγγύης προς τους Γάλλους απεργούς. Στην Ιταλία μαζικές φοιτητικές καταλήψεις υποχρέωσαν τον πρωθυπουργό Άλντο Μόρο και την κυβέρνησή του να παραιτηθούν. Η Γερμανία πέρασε τη χειρότερη πολιτική της κρίση μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο. Και μια φοιτητική εξέγερση στο πανεπιστήμιο του Ντακάρ στη Σενεγάλη οδήγησε σε γενική απεργία των εργατών. Αυτά είναι παραδείγματα αυτού που οι κοινωνιολόγοι αποκαλούν «μεταδοτικά συμπτώματα» (και αυτού που εγώ κατανοώ ως «φαινόμενο του έρωτα»). Ως σήμερα δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς, μια συνθήκη αμέλειας που βρίσκεται στον αντίποδα της σημασίας αυτών των γεγονότων.

Η ηρωική αντίσταση του βιετναμέζικου λαού υπήρξε, βέβαια, μια βασική πηγή κινηματικής έμπνευσης, αλλά ένα πλήθος άλλων σημαντικών σημείων αντίστασης συνδέθηκαν μεταξύ τους με συγκεκριμένους τρόπους: από το αμερικάνικο κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων και την ανάδυση του κόμματος των Μαύρων Πανθήρων ως τους Τουπαμάρος της Ουρουγουάης, και από την ανιδιοτελή αφιέρωση του Τσέ και το κίνημα των ιθαγενών αμερικάνων στους Τσικάνο, τους Αβορίγινες της Αυστραλίας και την ανάδυση της απελευθέρωσης των γυναικών και των ομοφυλοφίλων. Πολύ παραπάνω από το άθροισμα των μερών του, το παγκόσμιο κίνημα συνέθεσε έναν νέο τρόπο ζωής- μια πλανητική συνείδηση μέσα από την πράξη, έναν παγκόσμιο πολιτισμό αντίστασης. Οι μεταξύ μας δεσμοί βασίστηκαν στη αγάπη και την αλληλεγγύη, στη διαίσθηση ότι είμαστε μαζί στον αγώνα και ότι μια παγκόσμια αλλαγή ήταν απαραίτητη.

Οι ακαδημαϊκοί και οι θεωρητικοί των κινημάτων συχνά αποτυγχάνουν να κατανοήσουν αυτή τη δυναμική, καθώς απασχολούνται περισσότερο με το να αποκαλύψουν την 'μεταμοντέρνα στροφή' ή κάποιο άλλο 'συναρπαστικό' θέμα. Την ίδια στιγμή πολλοί θεωρητικοί των κινημάτων προσπαθούν να καταλάβουν τους «νόμους» της συσσώρευσης του κεφαλαίου. Έτσι, και οι δυο μεριές παραμελούν την εξελισσόμενη μάχη για την ελευθερία στην πρόσφατη ιστορία. Ακόμη χειρότερα, αν υποθέσουμε ότι τα μεγάλα κοινωνικά κινήματα, που έχουν μεταμορφώσει την πολιτική τυπολογία των παγκόσμιων ζητημάτων, είναι απλά ή κυρίως «μια στιγμή στην κίνηση του κεφαλαίου» τότε εξαρχής μειώνουμε την πιθανότητα και την αξία μας αληθινής ελευθερίας.

Απασχολημένοι με το να κατανοήσουν το κεφάλαιο και το στοιχείο της «συνείδησης», πολλοί θεωρητικοί αγνοούν τους υποκειμενικούς παράγοντες στην εξέλιξη της παγκόσμιας ιστορίας. Για πάνω από 50 χρόνια τα παγκόσμια κινήματα έχουν αναδυθεί μέσα από κυρίως αυθόρμητες, διεθνώς συγχρονισμένες εκρήξεις. Οι καλύτερες προσπάθειες χιλιάδων ακαδημαϊκών και διανοούμενων στην «βιομηχανία των κοινωνικών κινήματων» έχουν πληροφορήσει τη συλλογική ευφυΐα των κέντρων ελέγχου. Ελάχιστοι- αν υπάρχουν- εστιάζουν στο βασικό περίγραμμα του τρόπου με τον οποίο ξεδιπλώνεται η συλλογική σοφία των παγκόσμιων κινήματων. Η ευφυΐα τους, λοιπόν, μπορεί να είναι ‘ορθολογική’ αλλά δεν είναι ‘λογική’- σε αντίθεση με τη δική μας συλλογική σοφία για την οποία το παγκόσμιο σύστημα είναι το πρόβλημα, ο πόλεμος είναι το πρόβλημα, η πατριαρχική ιεραρχία είναι μία από τις πολλές εξουσιαστικές διαστάσεις του πολιτισμού που πρέπει να ξεριζωθούν.

Από την παγκόσμια έκρηξη του 1968, πέντε μεγάλα κύματα παγκόσμια συγχρονισμένων αναταραχών έχουν αλλάξει την παγκόσμια οικονομία και πολιτική:

1. Το κίνημα του αφοπλισμού στις αρχές της δεκαετίας του '80 συνέβαλε στον τερματισμό του Ψυχρού Πολέμου και στην υποχώρηση της απειλής του πυρηνικού ολοκαυτώματος.
2. Το κύμα των ασιατικών εξεγέρσεων από το 1986 ως το 1992 ανέτρεψε οχτώ δικτατορίες σε εννιά χώρες.
3. Οι σοβιετικές δικτατορίες στην ανατολική Ευρώπη από το 1989 (ως προς τις οποίες εν μέρει λειτούργησε ως καταλύτης το ασιατικό κύμα) ανετράπησαν.
4. Οι συγκρούσεις του κινήματος της αντι-παγκοσμιοποίησης στις συνόδους κορυφής, από το Σιάτλ το 1999 ως τις αντιπολεμικές κινητοποιήσεις της 15^{ης} Φεβρουαρίου 2003 ισχυροποίησαν ένα διεθνές Μαύρο Μπλοκ –το αναρχικό μπλοκ- και παράλληλα αποκάλυψαν το παγκόσμιο εύρος της απόρριψης του εταιρικού καπιταλισμού.
5. Η Αραβική Άνοιξη, οι Αγανακτισμένοι και το κίνημα Occupy του 2011 διέδωσαν τις αντικαπιταλιστικές ιδέες, προσδίδοντας στη δημοκρατική ορμή και δυνατότητα νέο βάθος.

Αυτά τα κύματα αποτελούν το ιστορικό περίγραμμα των υποκειμενικών παραγόντων που αναπτύσσονται σήμερα στον κόσμο. Συνιστούν την «εκπληκτική μορφή του προλεταριακού πλήθους». Ορίζουν, επίσης, το ιστορικά συγκεκριμένο νόημα της ελευθερίας. Θα μπορούσαμε να διαφωνούμε για πάντα πάνω στο τι σημαίνει «ελευθερία» ή «ποιο είναι το προλεταριάτο». Αυτό άλλωστε είναι εκείνο που πολλοί συνεχίζουν να κάνουν, όπως οι σχολαστικοί φιλόσοφοι του Μεσαίωνα διαφωνούσαν για δεκαετίες για το πόσοι άγγελοι μπορούν να χορεύουν πάνω στην κεφαλή μιας καρφίτσας. Αντίθετα, όμως, με την ναρκισσιστική εικασία, η επαναστατική θεωρία ξεκινά με τις πράξεις εκατομμυρίων ανθρώπων.

Πολλοί ακτιβιστές μιλούν για την οικοδόμηση ενός χειραφετημένου πολιτισμού. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα βασικά εμπόδια στην Ελλάδα για να βαδίσουμε ως κοινωνία τέτοια μονοπάτια ελευθερίας;

Ο αυταρχικός χαρακτήρας της καθημερινής ζωής στην Ελλάδα στηρίζεται πάνω σε τρεις σημαντικούς θεσμούς που ενισχύουν ο ένας τον άλλο: η πατριαρχία, η ορθόδοξη εκκλησία και η ελληνική κυβέρνηση. Κατά την άποψή μου, πρέπει να αντιμετωπίσουμε και τους τρεις αν θέλουμε να ελευθερώσουμε τους Έλληνες από τη καθημερινή ύπνωση και να προσφέρουμε έναν χώρο με περισσότερη ελευθερία.

Αντίθετα με την Ισπανία και τη Γαλλία, η Ελλάδα δεν γνώρισε μια νεότερη ιστορία συγκρούσεων με την εκκλησία. Η ανοχή προς τον Χριστιανισμό- το να μπορούν οι άνθρωποι να λατρεύουν το θεό με τους δικούς τους ειρηνικούς τρόπους- δεν πρέπει να συγχέεται με το να επιτρέπεται στην εκκλησία να κρατά τους ανθρώπους στο σκοτάδι, να δοξάζει την πατριαρχία και να προπαγανδίζει το μονοθεϊσμό. Στους δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους οι ιερείς δεν θα πρέπει να διατηρούν τη δύναμη για μια μονόδρομη συζήτηση (ή να μπορούν να αποχωρούν χωρίς να τους αμφισβητεί κανείς) γύρω από τον χαρακτήρα της ζωής και του θανάτου, του πνεύματος και της ύπαρξης, του άντρα και της γυναίκας, της αγάπης ή οποιουδήποτε από τα θεμελιώδη ερωτήματα της ζωής. Αυτά είναι ερωτήματα πάνω στα οποία η εκκλησία, τουλάχιστον μέχρι σήμερα, διατηρεί ένα πραγματικό μονοπώλιο. Πώς γίνεται ακόμα και ανάμεσά μας, δηλαδή ανάμεσα στους αντι-αυταρχικούς και ελεύθερους ανθρώπους, να παρατηρείται το φαινόμενο να μην τολμάμε να αντιμιλήσουμε στους οικογενειακούς κύκλους; Δεν τολμάμε να πούμε μπροστά στα μικρότερα ξαδέρφια μας και τα γηραιότερα μέλη της οικογένειας ότι η πίστη στο θεό, στον πατέρα εν τοις ουρανοίς, δεν διαφέρει από το να πιστεύουμε στον Άγιο Βασίλη ή το κουνελάκι του Πάσχα. Γιατί επιτρέπουμε η συζήτηση γύρω από θρησκευτικά και μεταφυσικά ερωτήματα να παραμένει εγκλωβισμένη μέσα σε όρια που αποδέχονται το δόγμα της ορθόδοξης εκκλησίας;

Μιλάω για έναν θεσμό που δεν επιτρέπει στις γυναίκες να πλησιάσουν την αγία τράπεζα στη διάρκεια της εμμηνορροίας. Έναν θεσμό που τελετουργικά πίνει το αίμα του Χριστού και καταναλώνει το σώμα του, έναν εορτασμό του κανιβαλισμού που καθαγιάζεται ως Θεία Κοινωνία. Μιλάω για έναν θεσμό που απαγορεύει την αποτέφρωση ως μορφή κήδευσης, μια θεοκρατική

εντολή που θα πρέπει να ριξουμε στον κάλαθο των αχρήστων της ιστορίας. Μιλάω για έναν θεσμό που λυμαίνεται άγρια το κρατικό θησαυροφυλάκιο χρόνο με το χρόνο παρόλο τον τεράστιο πλούτο και την ιδιοκτησία της εκκλησίας, και μάλιστα σε μια εποχή που τόσο πολλοί έλληνες επιβιώνουν με δυσκολία. Μιλάω για έναν θεσμό που διατηρεί το όρος Άθως αποκλειστικά για άνδρες, μια απαγόρευση προς τις γυναίκες που γίνεται δεχτή με χαμόγελο από εκατομμύρια ελλήνων, ενώ εγκρίνεται ο βιασμός και η λεηλασία στις γειτονικές Σκουριές.

Δεν υπάρχει κάποιο φυσικό φίμωτρο γύρω από το στόμα μας που να μας εμποδίζει να μιλάμε γι' αυτά τα θέματα. Η δική μας υποταγή και παθητικότητα μπροστά σε ένα σώμα σεξιστικών και γελοίων διδαχών δημιουργεί έναν πολιτισμό υποκρισίας. Για το δικό μας καλό, οφείλουμε να αμφισβητήσουμε το εκκλησιαστικό δόγμα και τα σεξιστικά του θεμέλια ως αναγκαίο τμήμα της προσπάθειας να απελευθερωθούμε από τις ανέντιμες σχέσεις στο εσωτερικό της οικογένειας. Κατανοούμε άραγε την αγάπη με τον ίδιο τρόπο που την βλέπει η εκκλησία, της οποίας η απαίτηση για την πατριαρχική μονογαμία αποκλείει άλλες μορφές, και ειδικά την πολύμορφη απόκλιση και την αγάπη του σώματός μας;

Όσο θα επιτρέπουμε η συζήτηση να μην περιέχει ποτέ τις πιο βαθιές μας πεποιθήσεις για τον χαρακτήρα της αγάπης και της ψυχής, όσο θα επιτρέπουμε στην εκκλησία να μας ελέγχει από τη γέννηση ως το θάνατο, θα αποτυγχάνουμε να απελευθερώσουμε τους εαυτούς μας από την ανειλικρίνεια και τα παιδιά μας από τη δεισιδαιμονία. Πώς μπορούμε να μιλάμε για ελεύθερο χώρο όταν μέσα σε αυτόν είμαστε σαν φυλακισμένοι που αδυνατούν να αρθρώσουν την αλήθεια σε αυτούς που τους εξουσιάζουν;

Ρωτήστε τους εαυτούς σας: τι έχει κάνει η εκκλησία για να ενισχύσει την ελευθερία; Για να απελευθερώσει τους ανθρώπους από τις φυλακές; Για να βοηθήσει τους αδύναμους και τους φτωχούς; Για να σταματήσει την αδιάκοπη εκμετάλλευση που επιβάλλει η Τρόικα; Αναρωτηθείτε: είναι η εκκλησία η φωνή των ταπεινών ή είναι η φωνή των ισχυρών, των πατέρων, των πατριαρχών και των πολιτικών;

Μην ξεγελιέστε. Η πατριαρχική εξουσία της εκκλησίας είναι ένα από τα πιο ισχυρά όπλα της αντίδρασης και του συντηρητισμού στην ελληνική κοινωνία.

Οι άνθρωποι σε διαφορετικά σημεία του πλανήτη βιώνουν στην καθημερινή τους ζωή διαφορετικά προβλήματα που συνδέονται με τις κινήσεις της κυριαρχίας, την κοινωνική ανισότητα και την οικολογική καταστροφή. Παρόλα αυτά μου φαίνεται ότι στις περισσότερες περιοχές του κόσμου οι άνθρωποι δεν γνωρίζουν πώς να αντιμετωπίσουν αυτά τα προβλήματα ως συλλογικά, – όχι ατομικά-, πώς να οργανωθούν αποτελεσματικά και μαζικά και με έναν κοινό στόχο κατά νου. Πιστεύετε ότι ο όρος «επανάσταση» μπορεί σήμερα να εμπνεύσει τις συλλογικές προσπάθειες και να οργανώσει την εμπειρία μιας συλλογικής κατεύθυνσης; Ή μήπως η ίδια η λέξη «επανάσταση» επιδρά παραπλανητικά επειδή στρέφει την προσοχή μας μακριά από

μικρότερες, και ίσως λιγότερο θεαματικές, αλλά εξίσου σημαντικές μάχες που δίνονται στην καθημερινή ζωή;

Έχουμε σήμερα βιβλιοθήκες γεμάτες βιβλία με θεωρίες για θεωρίες. Πολλές «ριζοσπαστικές» σκέψεις έχουν οδηγήσει εξεγέρσεις σε αδιέξοδα. Δείτε για παράδειγμα τον προλεταριακό δογματισμό που ηγεμονεύει στην Αριστερά. Ένα από τα πιο αληθινά αποτελέσματα αυτής της θεωρητικοποίησης ήταν να αποκόψει το κίνημα από αυτό που θα μπορούσε να αποτελέσει την πιο ζωτική πηγή συνεχούς στρατολόγησης από γενιά σε γενιά: τα πανεπιστήμια και τα λύκεια. Παριστάνοντας πως έχουν ανακαλύψει την αυθεντική ιστορική αλήθεια, οι δογματικοί του προλεταριάτου επιμένουν πάνω στη σημασία της εργατικής τάξης ακόμη και σε χώρες όπου η βιομηχανική ανάπτυξη έχει ήδη πραγματοποιηθεί και οι παραδοσιακές μορφές χειρωνακτικής εργασίας έχουν εξαχθεί στον λεγόμενο 'τρίτο κόσμο'.

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, η ομοιότητα του πανεπιστημίου με το στρατό επεκτάθηκε κατά πολύ, θέτοντας τα πανεπιστήμια στο κέντρο του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Καθώς ο αριθμός των φοιτητών, του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού πολλαπλασιάστηκε ξανά και ξανά, τα πανεπιστήμια μετατράπηκαν από μια περιφερειακή θέση για την εκπαίδευση των ελίτ του συστήματος σε ένα έδαφος εκπαίδευσης των αντρών και γυναικών που θα οργάνωναν και θα διαχειρίζονταν την επεκτεινόμενη αναπαραγωγή του κεφαλαίου. Το κεφάλαιο απαιτεί από τους τελευταίους να εργάζονται για τη συνεχή κατάκτηση της εργασίας, των αγορών και των πόρων. Τα πανεπιστήμια προσαρμόστηκαν στη δημιουργία μιας τέτοιας εργατικής δύναμης, περιλαμβάνοντας ακαδημαϊκούς που εστίαζαν στους τομείς της κοινωνικής επιστήμης και της φιλοσοφίας. Στο πλαίσιο αυτό, έχει δημιουργηθεί μια γιγαντιαία βιομηχανία μελέτης των κοινωνικών κινήματων που απασχολεί δεκάδες χιλιάδες ερευνητές και συγγραφείς σε όλο τον κόσμο. Αποστολή της είναι να παρέχει στα κέντρα του ελέγχου γνώση που στοχεύει στην καταστολή των εξεγέρσεων.

Ο νεοφιλελευθερισμός διεισδύει σε πεδία της καθημερινής μας ζωής που μέχρι πρότινος ήταν 'κλειστά' στις σχέσεις της αγοράς και ενσωματώνει περιοχές της καπιταλιστικής περιφέρειας στην τροχιά των διεθνών εταιριών και τραπεζών. Τεράστια αποθέματα πόρων και εκατομμύρια ανθρώπων στην περιφέρεια του παγκόσμιου συστήματος καταβροχθίζονται από ισχυρότατες τράπεζες και εταιρίες – είτε αμερικάνικες, είτε γιαπωνέζικες, κινέζικες και ευρωπαϊκές- οι οποίες χρειάζονται υπαλλήλους που μπορούν να εφαρμόσουν αυτές τις πολιτικές.

Η αδιάκοπη επίθεση του νεοφιλελευθερισμού στον ελεύθερό μας χρόνο και στην ακεραιότητα του κόσμου της εργασίας απαιτεί ταυτόχρονα να δουλεύουμε πιο πολύ μέσα στην εβδομάδα, για περισσότερα χρόνια, με χαμηλότερους μισθούς και μικρότερα οφέλη. Δεν είναι μόνο οι έλληνες που καλούνται «να σφίξουν το ζωνάρι» ανεξάρτητα από τις συνέπειες. Ολόκληρος ο κόσμος υπόκειται στις παράλογες απαιτήσεις ενός συστήματος που βασίζεται στη μεγιστοποίηση του κέρδους. Η ιδιωτικότητά μας παραβιάζεται από το νεοφιλελεύθερο κράτος και η ακεραιότητα της καθημερινής μας ζωής καταλαμβάνεται ολοένα και περισσότερο από το παγκόσμιο κεφάλαιο μέσω της εισβολής

των σχέσεων της αγοράς.

Ένα κίνημα ικανό να καταστρέψει τον παγκόσμιο καπιταλισμό πρέπει οπωσδήποτε να διαπερνά τις γενιές και να ενσωματώνει μαθήματα από τους αγώνες διαφορετικών περιόδων. Για να το πετύχει το κίνημα αυτό χρειάζεται τη θεωρία που κατανοεί την ιδιαίτερη μορφή του προλεταριακού πλήθους. Οι δογματικοί του προλεταριάτου είναι τόσο στενά προσδεμένοι σε λανθασμένες οδούς σκέψης που η επίδραση στη διαγενεακή συνέχεια και την οικοδόμηση του κινήματος είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου αρνητική. Συχνά δέ, έχουν προκαλέσει τη διάρρηξη των δεσμών του κινήματος με τα πανεπιστήμια.

Κανένας σεφ που σέβεται τον εαυτό του δεν θα συμβουλευόταν ένα βιβλίο μαγειρικής που καταγράφει μονάχα τη δική του κατανόηση και εμπειρία. Παρόλα αυτά, ακριβώς αυτός είναι ο τρόπος που οι δογματικοί του προλεταριάτου προσεγγίζουν την υψηλή τέχνη της επανάστασης. Με το να ανακαλύπτουν τους λεγόμενους «νόμους της ιστορίας» απομακρύνονται από μια ιδιαίτερα δική τους κινηματική πρακτική.

Το να καταλάβουμε τους αντικειμενικούς παράγοντες που εμπλέκονται με το παγκόσμιο σύστημα είναι μια ταπεινή αναζήτηση αλλά επίσης κάτι που, όπως οτιδήποτε άλλο, αν φετιχοποιηθεί καθίσταται εμπόδιο. Ο σοσιαλισμός του 20^{ου} αιώνα εστίασε υπερβολικά στην οργάνωση και τις «αντικειμενικές συνθήκες», αποκλείοντας τον αυθορμητισμό, τις εξεγέρσεις και τα κινήματα που δεν παράγονταν από τις οδηγίες της κεντρικής επιτροπής του κομμουνιστικού κόμματος. Με φωτεινές εξαιρέσεις, όπως ο Herbert Marcuse, η μαρξιστική θεωρία του 20^{ου} αιώνα αδιαφόρησε για πιο αθέατους παράγοντες και δυσφήμησε τόσο την αυθόρμητη δραστηριότητα όσο και τους «υποκειμενικούς» παράγοντες. Οι αναρχικοί κατά τον 20^ο αιώνα πήγαιναν από τη μία ήττα στην άλλη.

Αρκετοί παράγοντες στον 21^ο αιώνα υποδεικνύουν την αυξανόμενη σημασία αθέατων δυναμικών για την κοινωνική συμπεριφορά. Η άνοδος της μαζικής κοινωνίας – ιδιαίτερα των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης – καθορίζει τη συρρίκνωση του ατομικού εγώ και την συμπληρωματική επέκταση του κοινωνικού υπερεγώ στη δομή της προσωπικότητας των ανθρώπων του 21^{ου} αιώνα. Η εκπληκτική παγκόσμια δημοτικότητα του facebook είναι μια ένδειξη ότι η ιδιωτικότητα του ατόμου απαξιώνεται, ένα σημάδι της εθελούσιας υπαγωγής του εγώ στην κοινωνία. Καθώς μειώνεται ο έλεγχος του ατομικού εγώ πάνω στο ενστικτώδες υπόστρωμα της συμπεριφοράς, βαθιά ριζωμένες συναισθηματικές απαντήσεις σε μια όλο και πιο παρεμβατική κοινωνική τάξη γίνονται καθοριστικές για τη δυναμική που αναπτύσσεται ανάμεσα στις ομάδες.

Το επιφανειακό μοντέλο «βάσης και υπερδομής» του σοβιετικού μαρξισμού αγνοεί τις υποσυνείδητες διαδικασίες του νου. Η οικονομία θεωρείται ως «βάση» όλων των κοινωνικών διαδικασιών. Αναρωτηθείτε, υπάρχει χώρος σε αυτό το σχήμα για την ψυχολογία; Τι παρουσιάζει μεγαλύτερη διάρκεια και είναι πιο δύσκολο να μετασχηματίσουμε, οι τρόποι παραγωγής της

οικονομίας ή τα ψυχολογικά συναισθηματικά μοτίβα;

Για να ζήσουμε σε μια ελεύθερη κοινωνία πρέπει να αλλάξουμε ακόμη και τα ένστικτά μας, να εξυψώσουμε τους εαυτούς μας από την απληστία και το φθόνο σε μια αμοιβαία αρμονική συλλογικότητα. Πρέπει να απελευθερώσουμε τον Έρωτα από τα όρια της εκκλησίας, όπως και από την νεοφιλελεύθερη αποικιοποίηση της σεξουαλικότητας που την μετατρέπει σε εμπόρευμα. Ο πολιτισμός της κατανάλωσης μετατρέπει τον Έρωτα σε σεξ και χρησιμοποιεί το σεξ για να πουλήσει προϊόντα.

Κατά την άποψή μου, αν υπήρχε μια ‘μεγάλη αφήγηση’ θα έπρεπε να βασίζεται πάνω στον Έρωτα. Η αγάπη είναι αυτό που μας ενώνει. Η αγάπη μάς προσφέρει το θάρρος να ‘γράψουμε’ ιστορία, να παραμερίσουμε τους φόβους μας και να πράξουμε με αποφασιστικότητα. Η αγάπη κάνει το αίμα μας να σπινθηροβολεί με κουράγιο. Μας κάνει πρόθυμους να ρισκάρουμε και μας δίνει τη δύναμη να είμαστε αποφασιστικοί. Η αγάπη μάς προσφέρει αισθήσεις πολύ πιο ισχυρές από τη αφή, την όσφρηση, τη γεύση, την όραση και την ακοή. Αντίθετα με τον γλυκό και ελαφρύ Έρωτα των αρχαίων χρόνων, οι ερωτικές μας παρορμήσεις βρίσκονται στο κέντρο όλων των πραγμάτων που έχουν παραγάγει οι άνθρωποι.

Στο σημείο της παραγωγής είμαστε παγκοσμίως διχασμένοι. Ως πολίτες διαφορετικών εθνών-κρατών γινόμαστε ξένοι μεταξύ μας. Δίνοντας διαφορετικά ονόματα στις «φυλές» μας, γινόμαστε κάτι λιγότερο από άνθρωποι. Σε θεμελιακή αντίθεση με αυτές τις φυγόκεντρες δυνάμεις, η αγάπη μάς κάνει να αναγνωρίζουμε ο ένας τον άλλο ως ισότιμα προικισμένους με δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Ταυτόχρονα, άντρες και γυναίκες σε όλους τους πολιτισμούς λαχταρούν την αγάπη και την ελευθερία – και την πραγματώνουν στην καθημερινή ζωή τους. Πώς κατανοούμε την ανθρώπινη ικανότητα να ενωνόμαστε διαρκώς στο όνομα της δικαιοσύνης; Τα ερωτικά μας πάθη για

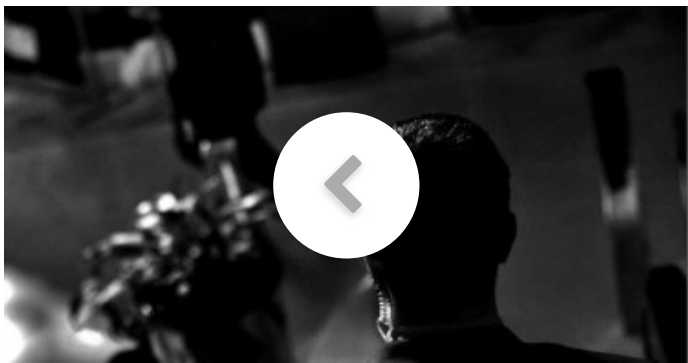
ελευθερία και δικαιοσύνη μετατρέπονται σε πολιτικά κινήματα που μας φέρνουν κοντά. Αυτά τα πάθη αναπτύσσονται από το τρυφερό συναίσθημα για τον εαυτό μας και την προέκταση αυτής της καλοσύνης στους άλλους. Για μένα, αυτό είναι το νόημα της reggae φράσης «εγώ και εγώ», η ονοματοδοσία των δυνάμεων της ζωής μέσα μας που μας φέρνουν κοντά και μας ενδυναμώνουν. Στο βαθμό που μας αρέσουν οι άλλοι, όταν γίνονται όλο και πιο διαφορετικοί εμείς γινόμαστε πιο ελεύθεροι.

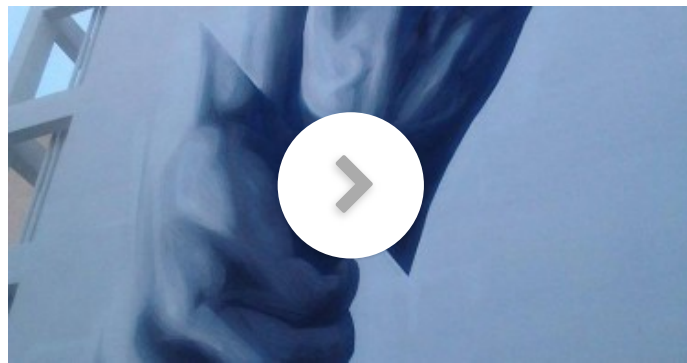
Όπως το διατύπωσε και ο Marcuse, ο Έρωτας και ο Θάνατος είναι σαν δίδυμα αδέρφια, το καθένα χάνεται χωρίς το άλλο. Από εμάς εξαρτάται το να αναζωογονήσουμε τον Έρωτα και να νικήσουμε τις δυνάμεις του Θανάτου.

Τη συνέντευξη πήρε, εκ μέρους του KABOOM, ο Πάνος Παπαδημητρώπουλος, υποψήφιος διδάκτορας, τμήμα ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

21 Ιουλίου 2014

22 Ιουλίου 2014

Δείτε επίσης

Θεωρία

Game of ... votes!

Θεωρία

Η επιστολή του Thomas Paine στον Jefferson

Θεωρία

Η ερμηνευτική φιλοσοφία του Dilthey

Μουσική • Συνεντεύξεις

Η μουσική του 'Flux' υπογράφεται από μία drummer κ

Συνεντεύξεις

Ο Άγγελος δεν κάνει -μόνο- τον γύρο του κόσμου με

Μουσική • Συνεντεύξεις

Ο Κωνσταντής Παπακωνσταντίνου δεν περιορίζεται σε

Σχετικά με τον αρθρογράφο

kaboomzine

Όλα τα άρθρα

Be the first to comment.

ALSO ON KABOOMZINE

Σινεμάς και Λεφτά vol. 1: Ποιοι - Μέχρι πόσα - Για τι ;

1 comment • ένας χρόνος πριν•

disqus_obsyzSJUOH — Μικρή διόρθωση, εκ μέρους του Ρένου, στα περί Αγγελόπουλου - Σμαραγδή: Το "Dust of Time" στοίχισε 8,3 εκατ. ευρώ. Έτσι, ...

5x350 λέξεις για τις εκλογές

1 comment • ένας χρόνος πριν•

disqus_obsyzSJUOH — Θα εκθέσω εν συντομία την άποψή μου, απ' το "βήμα" των comments (σσ δεν υπάγομαι στη Σ.Ο., ενώ κάτι μου λέει πως δεν θα ...

Η κούκλα της Ταινιοθήκης (ή αλλιώς: Ξεχάστε τα Oscar!)

1 comment • 7 μήνες πριν•

disqus_obsyzSJUOH — Ρε παιδες, ας φτιαξει καποιος απ' τη Συντακτική το link του Yao (μπηκε, κατα λαθος, αποσπασμα του "Naked", που ...

To Valentine's Day του Αλ Καπόνε: St. Valentine's Day massacre

2 comments • 8 μήνες πριν•

Βρεττάκος Π. — Ευχαριστώ πολύ, να 'στε καλά :)

Φρέσκο Πράγμα

♪ Autumn Opera Sessions (arie e duetti)

Εν τω παρόντι...

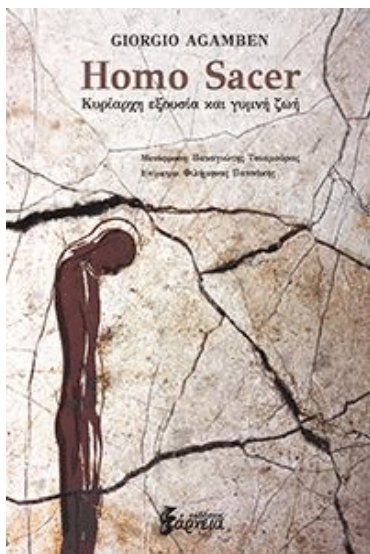
Anytime: το νέο single των Deaf Radio

Game of ... votes!

♪ Past sounds of tomorrow

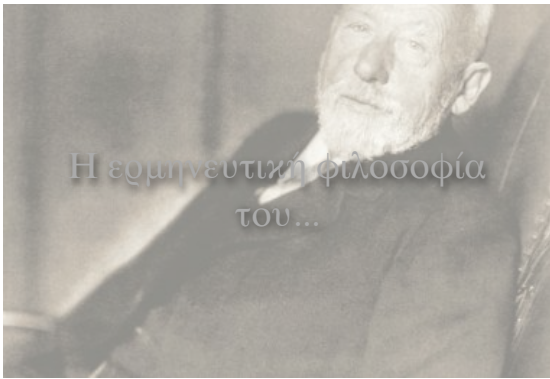
Η επιστολή του Thomas Paine στον
Jefferson

♪ The No-tape

Ακολουθήστε μας!

Δημοφιλή

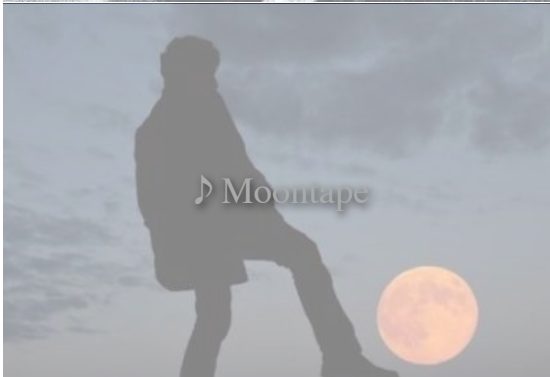
Η ερμηνευτική φιλοσοφία
του...

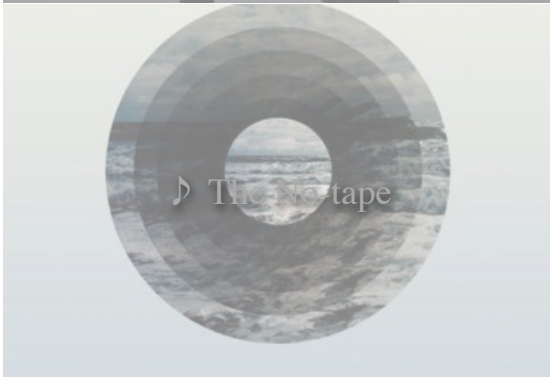
Game of ... votes!

Η επιστολή του Thomas Paine
στον

♪ Moontape

♪ The no-tape

KABOOMzine

ημερολόγια πριν από τη μεγάλη
έκρηξη

info@kaboomzine.gr

ταυτότητα

Newsletter

Εγγραφή

